OIKEUSMINISTERIÖ

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Lainsäädäntöneuvos Amanda Mäkelä
Lainsäädäntöneuvos Veli-Pekka Hautamäki

LAUSUNTO

25.2.2026

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta (HE 113/2025 vp)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausunnon otsikossa mainitussa asiassa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriötä lausumaan sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveysvaliokunnalle toimittaman vastineen osalta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pyytää oikeusministeriötä lausumaan siitä, onko vastineessa huomioitu riittävällä tavalla perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudelliset huomiot (PeVL 51/2025 vp) vai jääkö vastineen ehdotuksesta sellaista valtiosääntöoikeudellista epäselvyyttä, mikä edellyttäisi eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 2 momentin mukaisesti lausuntoa perustuslakivaliokunnalta.

Oikeusministeriö toteaa antaneensa aiemmin sosiaali- ja terveysvaliokunnalle hallituksen esitystä koskeneen 6.11.2025 päivätyn lausunnon, sekä 2.12.2025 päivätyn lausunnon koskien sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveysvaliokunnalle toimittamaa vastinetta.

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

47 § Teknologiset ratkaisut asiakkaan sosiaalipalvelun toteuttamisessa

Sääntelyn selkeys ja täsmällisyys

Aiempaan 2.12.2025 päivättyyn lausuntoonsa viitaten oikeusministeriö toteaa, että nyt lausuttavana olevassa sosiaali- ja terveysministeriön vastineessa on tehty sisällöllisiä muutoksia verrattuna oikeusministeriön lausuttavana olleeseen edelliseen sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveysvaliokunnalle toimittamaan vastineeseen.

Pykälässä aiemmin käytetyn *elintoiminto* -termin tilalle on nyt lausuttavana olevassa vastineessa vaihdettu termi *toimintakyky*, josta tosin vastineen perusteluissa käytetään myös muotoa *hyvinvointi*. Vastineen perusteluissa todetaan, että teknologisia ratkaisuja voivat olla esimerkiksi erilaiset toimintakyvyn seuraamiseen tarkoitetut rannekkeet, joiden tarkoitus on tuottaa tietoa palveluntuottajalle asiakkaan palveluiden toteuttamisen tueksi, mutta myös esimerkiksi älypatja.

Toimintakykyä havainnoivan teknologian käyttö rajautuisi nähtävästi sen pohjalta, millaisia teknologisia ratkaisuja kulloinkin olisi saatavilla. Säännöstä voi tässä suhteessa pitää vastaavana perustuslakivaliokunnan lausumaan siitä, että sääntelyssä tulisi mahdollistaa myös teknologian kehittymisen huomioon ottaminen (PeVL 51/2025 vp, kohta 10).

Toimintakykyä havainnoivan teknologisen ratkaisun käyttöä ohjaisi myös se, että ratkaisun tulisi olla sosiaalipalvelun asiakkaan palveluun käytettäväksi soveltuva ja asiakkaan palvelutarvetta vastaava. Kyseisen teknologisen ratkaisun käyttö olisi myös rajattu alueellisesti ja ajallisesti välttämättömään.

Oikeusministeriö kiinnittää yleisesti huomiota sosiaali- ja terveysministeriön vastineessa ehdotetun sääntelyn selkeyteen ja täsmällisyyteen. Tältä osin oikeusministeriö kiinnittää huomiota erityisesti vastineessa ehdotettujen 47 §:n 2 momentin 1–3 kohtien vaikeaselkoisuuteen. Ehdotetuista säännöksistä on jossain määrin vaikea saada selkoa muun muassa siitä, minkälaisen poikkeuksen ehdotettu sääntely loisi asiakkaan mukana kulkeville teknologisille ratkaisuille. Vastineen perusteluiden mukaan kyse olisi ilmeisesti siitä, että asiakkaan mukana kulkevien ratkaisujen käyttöä ei olisi tarvetta rajata ajallisesti ja alueellisesti välttämättömään.

Oikeusministeriö toteaa, että kyseinen poikkeus ei käy täysin selvästi ilmi ehdotetuista säännöksistä. Ylipäänsä on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei vastineen perusteluissa esitetä arviointia ja perusteluja siitä, miksi asiakkaan mukana kulkevien ratkaisujen käyttöön ei tulisi ehdottaa vastaavia lisäedellytyksiä – huomioiden muun muassa asiakkaan mukana kulkevien teknologisten ratkaisujen mahdollisesti eriasteiset vaikutukset perusoikeuteen.

Ehdotettu sääntely ei tästä näkökulmasta vaikuttaisi täyttävän myöskään perustuslakivaliokunnan lausunnossa esiin tuotua vaatimusta täsmentää sääntelyä merkittävästi niin, että siitä käyvät nyt ehdotettua selvemmin ilmi eriasteisesti perusoikeuksiin puuttuvat teknologiset ratkaisut ja niiden käytön edellytykset ja rajoitukset (ks. PeVL 51/2025 vp, kohta 9).

Pykälän kirjoitustapaan liittyen oikeusministeriö katsoo lisäksi aiheelliseksi kiinnittää huomiota siihen, että pykälän 2 momentti alkaisi muodossa ”Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, saadaan,”. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan pykälän 1 momentissa ilmaistaisiin se pääsääntö, että asiakkaan sosiaalipalvelun toteuttamisessa voitaisiin tietyin edellytyksin käyttää teknologisia ratkaisuja ja 2 momentissa tarkennettaisiin sitä, minkälaisista teknologisista ratkaisuista voisi olla kyse. Tämän vuoksi oikeusministeriö esittää valiokunnan harkittavaksi sitä, tulisiko 2 momentin säännös alkaa esimerkiksi muodossa ”Edellä 1 momentissa tarkoitetusti voidaan:”.

Itsemääräämisoikeus

Oikeusministeriö toteaa edelleen, että perustuslakivaliokunnan tulkinnan (PeVL 51/2025 vp, s. 4) mukaan on mahdollista säätää teknologisten ratkaisujen käyttämisestä ilman asiakkaan suostumusta, joskin valiokunnan käsityksen mukaan sääntelyä asiakkaan ja tämän laillisen edustajan mielipiteen huomioon ottamisesta teknologisten ratkaisujen käytössä on syytä tiukentaa. Sosiaali- ja terveysministeriön

lausuttavana olevassa vastineessa on ilmaistu säännösperusteisesti se, että asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa ja läheisensä tai laillisen edustajansa kanssa tulee arvioida käyttöön otettavien teknologisten ratkaisujen soveltuvuus asiakkaan palveluihin ja toimenpiteisiin. Asiakkaan mielipide teknologisten ratkaisujen käyttöön pitää selvittää, jonka lisäksi asiakkaalle olisi selvitettävä, miten teknologisen ratkaisun käyttäminen vaikuttaa palvelun toteuttamiseen, ja mitkä olisivat vaihtoehtoiset palvelun toteuttamistavat ilman teknologista ratkaisua. Sellaisen asiakkaan kotona tai asumispalvelussa käytettävän teknologisen ratkaisun, jolla voidaan ottaa yhteyttä asiakkaaseen ja ohjata ja auttaa asiakasta hänen jokapäiväisessä elämässään, käyttö tulisi säännösluonnoksen mukaan rajata alueellisesti ja ajallisesti välttämättömään.

Oikeusministeriö toteaa, että vastineen säännösehdotukseen on hallituksen esitykseen verrattuna lisätty tekijöitä, joilla asiakkaan (ja tarvittaessa hänen omaisensa ja läheisensä tai laillisen edustajansa) mielipiteen huomiointi ja palvelun vaihtoehtoisen toteuttamistavan ilman teknologista ratkaisua esiin tuonti olisi säännösperusteisesti ilmaistu. Mainittuja lisäyksiä voidaan oikeusministeriön käsityksen mukaan pitää senlaatuisina, että niillä on riittävällä tavalla otettu huomioon perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudelliset huomiot.

Oikeusturva

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan (kohta 15) perustuslain 21 §:ssä turvatun oikeusturvan kannalta huomiota siihen, että teknologisen ratkaisun käyttö ilmenisi vain asiakassuunnitelmasta ja että se perustuisi asiakassuunnitelmasta vastaavan työntekijän harkintaan. Valiokunnan käsityksen mukaan esityksessä ei ole asianmukaisesti arvioitu sitä, miten asiakkaan oikeus oikeusturvaan toteutuu. Sosiaali- ja terveysministeriön vastineessa ehdotetaan lisättäväksi ehdotettuun 47 §:n 3 momenttiin säännös, jonka mukaan lain 45 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä tai asiakkaan ja palveluntuottajan välisestä sopimuksesta tulee käydä ilmi asiakkaan sosiaalipalvelussa käyttöön otettava 2 momentissa tarkoitettu teknologinen ratkaisu. Vastineessa todetaan, että tällaisen säännöksen myötä olisi ilmeistä, että asiakas voisi valittaa momentissa tarkoitetun teknologisen ratkaisun käyttöönotosta.

Oikeusministeriö toteaa, että mainittujen lisäysten johdosta teknologisen ratkaisun käyttö ilmenisi muustakin kuin asiakassuunnitelmasta, kun ratkaisun käyttö tulisi kirjata päätökseen tai asiakkaan ja palveluntuottajan väliseen sopimukseen. Perustuslakivaliokunnan esittämät valtiosääntöoikeudelliset huomiot asiakkaan oikeusturvan perusteiden suhteen olisivat oikeusministeriön käsityksen mukaan tällöin riittävällä tavalla tulleet otetuiksi huomioon.

Muiden kuin asiakkaiden perusoikeudet

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (kohta 17) kiinnittänyt huomiota siihen, miten huolehditaan muiden kuin asiakkaan (esimerkiksi hänen kanssaan samassa asunnossa tai taloudessa asuvien) perusoikeuksista.

Oikeusministeriö toteaa, että luonnostellussa 47 §:n 2 momentin säännöstössä esimerkiksi liikkeen tai äänen havainnoinnin tulisi säännöksen sanamuodon perusteella liittyä vain kyseisen sosiaalipalvelun asiakkaan toimintaan. Supistavasti tulkittuna tämä tarkoittaisi sitä, että asiakkaan asuessa asunnossa tai taloudessa, jossa

asuu hänen lisäkseen muita ihmisiä, muiden ihmisten liikkeiden seuraaminen esimerkiksi kameralla tai äänen havainnointi ei olisi säännöksen perusteella sallittua.

Ehdotetun 47 §:n 4 momentin mukaan teknologisen ratkaisun käyttöönotossa ja käytössä olisi huolehdittava muun muassa, että teknologinen ratkaisu ei puutu asiakkaan eikä muun henkilön yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan enempää kuin asiakkaan hoidon ja huolenpidon tarve välttämättä edellyttää. Oikeusministeriö toteaa, että sosiaali- ja terveysministeriön vastineessa ei esitetä arviointia lainkaan henkilötietojen suojan näkökulmasta ja arviointi myös yksityiselämän suojan näkökulmasta on suppeaa (”*Rajoittamalla teknologisen ratkaisun käyttö ajallisesti ja alueellisesti välttämättömään huomioidaan myös muiden henkilöiden kuin asiakkaan yksityiselämän suoja, kuten pykälän 4 momentin 2 kohdassa säädettäisiin*”).

Muiden kuin asiakkaiden perusoikeuksien rajoittamisen kannalta vaikuttaisi olevan välttämätöntä tarkentaa sääntelyä mainittujen rajoitusten perusteista ja mahdollisesti myös siitä, millä tavoin muiden kuin asiakkaan olisi mahdollista vaikuttaa perusoikeuksiensa rajoittamiseen tilanteessa, jossa perusoikeuden rajoitus on kuitenkin tarkoitettu kohdistumaan nimenomaisesti sosiaalihuollon asiakkaaseen.

Oikeusministeriön käsityksen mukaan vastineessa ei välttämättä ole riittävästi otettu huomioon perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudellista huomiota siitä, miten huolehditaan muiden kuin asiakkaan (esimerkiksi hänen kanssaan samassa asunnossa tai taloudessa asuvien) perusoikeuksista, kuten yksityiselämän suojasta ja henkilötietojen suojasta (ks. muiden kuin asiakkaan henkilötietojen suojan osalta otsikko *Henkilötietojen käsittelystä säätäminen*).

Henkilötietojen käsittelystä säätäminen

Aiempaan 2.12.2025 päivättyyn lausuntoonsa viitaten oikeusministeriö toteaa, että sosiaali- ja terveysministeriön vastineessa on tehty sisällöllisiä muutoksia myös henkilötietojen suojan osalta.

Oikeusministeriö kiinnitti aiemmassa lausunnossaan ehdotetun sääntelyn täsmällisyyden osalta huomiota muun muassa siihen, ettei sosiaali- ja terveysministeriön aiemmasta vastineesta käynyt ilmi, kenen henkilötietojen käsitettyä sääntely koskisi, minkälaisia henkilötietoja voitaisiin käsitellä, mikä henkilötietojen käsittelyn käyttötarkoitus olisi ja miten sääntelyä sovellettaisiin suhteessa asiakastietolakiin. Sosiaali- ja terveysministeriön tuoreessa vastineessa ehdotetaan täsmennyksiä siten, että 47 §:n 5 momentin mukaan teknologisen ratkaisun käytön yhteydessä tapahtuvasta asiakastietojen käsittelystä säädetään asiakastietolaissa ja että käsiteltävät henkilötiedot olisi rajattava asiakkaan sosiaalipalvelun järjestämisen ja toteuttamisen kannalta välttämättömään. Henkilötiedot olisi lisäksi poistettava välittömästi sen jälkeen, kun niiden käyttötarkoitus on päättynyt ja asiakastiedot olisi kirjattu sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin noudattaen asiakastietolain 17 §:ää. Oikeusministeriö katsoo, että täsmennykset muun muassa käyttötarkoitusten ja säilytysajan suhteen vaikuttavat perustelluilta.

Oikeusministeriö toteaa kuitenkin, ettei sosiaali- ja terveysministeriön vastineesta käy edelleenkään ilmi, miten muiden kuin asiakkaan henkilötietoja käsiteltäisiin (nyt ehdotettu sääntely vaikuttaisi soveltuvan ainoastaan sosiaalihuollon asiakkaiden henkilötietojen käsittelyyn). Ehdotettu sääntely jättää edelleen myös avoi-

meksi, soveltuisiko sääntely ainoastaan asiakastietolaissa säädettyihin sosiaalihuollon asiakastietoihin vai myös laajemmin muihin henkilötietoihin (ehdotetun 47 §:n 5 momentin ensimmäinen virke viittaa asiakastietolakiin, joka säätää sosiaalihuollon asiakastiedoista, mutta toinen virke säätää laajemmin henkilötiedoista) sekä sen, mitä arkaluonteisia henkilötietoja, mukaan lukien erityisiä henkilötietoryhmiä, säännöksen nojalla voitaisiin käsitellä.

Koska sääntely jättää avoimeksi, kenen henkilötietojen käsittelyä 47 §:n 5 momentti koskisi ja minkälaisia henkilötietoja sääntelyn nojalla voitaisiin käsitellä, oikeusministeriölle jää epäselväksi, voisivatko perustuslakivaliokunnan arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä koskevat reunaehdot (ks. erityisesti PeVL 14/2018 vp, s. 5—6 sekä PeVL 13/2016 vp, s. 3—4) ja EU:n tietosuoja-asetuksen 9 artiklan reunaehdot täyttyä. Arkaluonteisten henkilötietojen, kuten sosiaalihuollon ja terveydentilatietojen, käsittely tulee rajata välttämättömään. Käsittelystä tulee myös säätää täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Erityisten henkilötietoryhmien, kuten terveydentilatietojen, käsittelyn osalta tulee lisäksi huolehtia riittävistä ja asianmukaisista suojatoimista (ks. reunaehdoista tarkemmin oikeusministeriön 6.11.2025 ja 2.12.2025 päivätyt lausunnot).

Automaattiset yksittäispäätökset (mukaan lukien profilointi)

Oikeusministeriö on aiemmin nostanut sosiaali- ja terveysvaliokunnalle toimitetussa lausunnoissaan esiin, että hallituksen esitys jätti epäselväksi, voitaisiinko teknologisia ratkaisuja pitää esimerkiksi tietosuoja-asetuksen 22 artiklan tarkoittamina automatisoituina yksittäispäätöksinä, profilointi mukaan luettuna (ks. oikeusministeriön 6.11.2025 ja 2.12.2025 päivätyt lausunnot). Sosiaali- ja terveysministeriö on vastineissaan todennut, ettei ehdotetulla lainsäädännöllä oltaisi luomassa oikeusperustaa automaattisille yksittäispäätöksille eikä teknologisten ratkaisuiden käytössä tapahdu automaattisia yksittäispäätöksiä. Vastineissa on todettu edelleen, että hyvinvointialueen tulee huolehtia tietosuoja-asetuksen noudattamisesta.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että sosiaalihuoltolakiin ehdotettu (HE 113/2025 vp, s. 85) teknologisen ratkaisun määritelmä on varsin laaja ja tarkoittaisi erilaisia sosiaalipalvelun toteuttamisessa käytettäviä sähköisiä laitteita, ohjelmistoja, palveluja ja järjestelmiä. Teknologinen ratkaisu voisi olla fyysinen laite (kuten tietokone, lääkinnällinen laite tai turvaranneke), koodi, sovellus, verkkopalvelu tai digitaalinen alusta, johon yhdistyy laitteita, ohjelmistoja tai prosesseja. Ratkaisu voisi hallituksen esityksen mukaan olla myös tekoälyjärjestelmä. Hallituksen esityksessä ei ole tehty rajausta sen suhteen, minkälaisesta tekoälyjärjestelmästä voisi olla kyse. Näin ollen ehdotettu sääntely voisi mahdollistaa myös sellaisen teknologisen ratkaisun, jossa tekoäly toimii ainakin osittain ilman jatkuvaa ihmisen ohjausta (vaihteleva autonomian taso), voi muuttaa toimintaansa käytön aikana (koneoppiminen) ja tekee itsenäisiä päätelmiä, miten se tuottaa tuloksia (kuten suosituksia tai päätöksiä).

Oikeusministeriö toteaa, että ehdotettu määritelmä eikä ehdotettu 47 § näin ollen rajaa ulos sellaisia teknologisia ratkaisuja, joiden käyttäminen tarkoittaisi tosiasiallisesti tietosuoja-asetuksen 22 artiklan tarkoittamien automatisoitujen yksittäispäätösten tekemistä. Oikeusministeriö pitää valitettavana, ettei sosiaali- ja terveysministeriön vastineessa (Liite 2) ole arvioitu asiaa myöskään oikeusministeriön lausunnoissa esiin tuodun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, apulaistietosuo-

javaltuutetun ratkaisukäytännön eikä Euroopan tietosuojaviranomaisten suuntaviivojen valossa. Oikeusministeriö toistaa aiemmissa lausunnoissaan esittämänsä huomiot ja korostaa, että ainakin joidenkin teknologisten ratkaisujen yhteydessä on mahdollista, että kyse on yleisen tietosuoja-asetuksen 22 artiklan tarkoittamasta automatisoidusta yksittäispäätöksestä, jolla on sosiaalihuollon asiakasta koskevia oikeusvaikutuksia tai joka voisi vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi.

Oikeusministeriö kiinnittää tältä osin huomiota sosiaali- ja terveysministeriön vastineeseen (Liite 2), jonka mukaan ”[e]hdotettavassa 47 §:n 2 momentissa nimenomaan säädettäisiin, että tietoa välitetään palveluntuottajalle, joka tarkoittaisi sitä, että palveluntuottaja tekee päätöksen siitä, mitä tietojen perusteella tehdään”. Tältä osin 47 §:n 2 momentin perusteluissa (Liite 1) todetaan, että teknologisen ratkaisun toimintaperiaate olisi siis se, että teknologinen ratkaisu ”havainnoinnin perusteella lähettäisi tietoa palveluntuottajalle, joka päättäisi, miten tilanteessa toimitaan”.

Oikeusministeriö toteaa, että sosiaali- ja terveysministeriöiden vastineissa ei ole arvioitu lainkaan sitä, voiko teknologisen ratkaisun tekemä havainto (mukaan lukien puutteet havainnoinnissa) sosiaalihuollon asiakkaan liikkeestä, äänestä, toimintakyvystä tai sijainnista tarkoittaa jo itsessään tietosuoja-asetuksen 22 artiklan tarkoittaman yksittäispäätöksen syntymistä. Tältä osin on syytä kiinnittää ennen muuta huomiota siihen, että sosiaalihuoltolain 3 §:n 8 kohtaan ehdotettu teknologisen ratkaisun määritelmä ei rajaa ulos sellaisia tekoälyjärjestelmiä, jotka toimivat autonomisesti, mukauttavat toimintaansa siihen syötetyn datan perusteella ja jotka voivat tuottaa itsenäisiä päätelmiä ja suosituksia tekemistään havainnoistaan.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan kuitenkin jo nykyisten käytössä olevien teknologisten ratkaisujen tekemä havainto (mukaan lukien havainnon virheellisyys tai puute) voi tarkoittaa tietosuoja-asetuksen 22 artiklan tarkoittaman automatisoidun yksittäispäätöksen syntymistä siten, että ne voivat vaikuttaa sosiaalihuollon palvelun tai hoidon saamiseen tai ohjata olennaisesti palvelun- tai hoidontarpeen arviointia. Tällainen tilanne voi olla erityisesti sellaisissa teknologisissa ratkaisuissa, jotka havainnoisivat sosiaalihuollon asiakasta itsenäisesti, jolloin puutteelliset ja virheelliset havainnot voisivat tarkoittaa, ettei palveluntuottajalle välity oikeaa tietoa tai lainkaan tietoa asiakkaan toimintakyvystä tai terveydentilasta. Tällöin sosiaalihuollon asiakas voisi jäädä ilman välttämätöntä palvelua tai hoitoa, sillä teknologisen ratkaisun tekemä virheellinen tai puutteellinen havainto asiakkaan toimintakyvystä voisi johtaa esimerkiksi tilanteeseen, jossa palveluntuottajan henkilökunta ei käy katsomassa asiakasta lainkaan, vaikka asiakas tarvitsisi välitöntä hoitoa.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan edellä mainitussa tilanteessa teknologisen ratkaisun tekemä havainto voi näin ollen olennaisesti ohjata sosiaalihuollon asiakkaan palvelun tai hoidon saantia. Huomioiden unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö (C-634/21), tällaisessa tilanteessa voi olla kyse tietosuoja-asetuksen 22 artiklan tarkoittamasta automatisoidusta yksittäispäätöksestä, jonka sallimisesta tulisi säätää kansallisesti tietosuoja-asetuksen 22 artiklan 2 kohdan b alakohdan sekä 4 kohdan mukaisesti (ks. myös oikeusministeriön 2.12.2025 päivätty lausunto).

Oikeusministeriö toteaa, että hyvinvointialueet ja palveluntuottajat eivät voi ilman kansallista lainsäädäntöä käyttää teknologisia ratkaisuja, joissa voisi olla kyse auto-

matisoiduista yksittäispäätöksistä. Nyt ehdotettava sääntely, erityisesti sosiaalihuoltolain 3 §:n 8 kohtaan ehdotettu määritelmä sekä ehdotettu 47 §, vaikuttaisi kuitenkin mahdollistavan myös tällaisten teknologisten ratkaisujen käyttämisen. Mikäli automatisoituja yksittäispäätöksiä ei haluta ehdotuksella kuitenkaan mahdollistaa, edellä mainittua sääntelyä tulisi rajata sen mukaisesti.

Oikeusministeriö viittaa kuitenkin aiempaan 2.12.2025 päivättyyn lausuntoonsa ja toteaa, että automaattisista yksittäispäätöksistä ja näiden sallimisesta voisi olla tarkoituksenmukaista erikseen säätää – huomioiden erityisesti se, että teknologisten ratkaisuiden käytössä voisi edellä esiin tuodusti olla kyse tapauskohtaisesti automaattisista yksittäispäätöksistä. Sääntelyä puoltanee osaltaan myös yleinen tavoite teknologianeutraaliuteen sekä myös se, että teknologisilla ratkaisuilla voi olla sosiaalihuollon asiakkaan näkökulmasta riskien lisäksi myös positiivisia vaikutuksia ja hyötyjä.

Oikeusministeriö suhtautuu erityisellä varauksella siihen, että hyvinvointialueille ja palveluntuottajille voitaisiin näin perusoikeusherkässä kontekstissa jättää arviointi siitä, milloin teknologinen ratkaisu ja sen tekemät havainnot voisivat tarkoittaa tietosuoja-asetuksen 22 artiklan tarkoittamia automatisoituja yksittäispäätöksiä. Kuten oikeusministeriö on aiemmissa lausunnoissaankin todennut, tällainen arviointi tulisi tehdä tapauskohtaisesti, vaatisi erityistä asiantuntemusta ja edellyttäisi kattavaa ja huolellista arviointia. Vaikka sääntelyn tulisi lähtökohtaisesti pyrkiä teknologianeutraaliuteen, perusoikeuksien suojaamisen näkökulmasta jää epäselväksi, voidaanko teknologisten ratkaisujen määritelmä ja teknologisten ratkaisujen käyttöä koskevat edellytykset jättää näin avoimeksi.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan ehdotettu sääntely jättää epäselväksi, onko ehdotettu sääntely yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista. Ehdotettu sääntely ei vaikuttaisi täyttävän myöskään perustuslakivaliokunnan lausunnossa esiin tuotua vaatimusta täsmentää sääntelyä merkittävästi niin, että siitä käyvät nyt ehdotettua selvemmin ilmi eriasteisesti perusoikeuksiin puuttuvat teknologiset ratkaisut ja niiden käytön edellytykset ja rajoitukset (ks. PeVL 51/2025 vp, kohta 9).